

Webinar

mbo jongeren & geld

*Wat speelt er?
Hoe ga je erover in gesprek?
Tips & tricks*

Eline Steenbruggen,
projectmedewerker bij Diversion

9 maart,
ter voorbereiding op de Week van het Geld 2023

Programma

- 1. Jongeren en geld(problemen) – inleven in de jongeren**
  - a. Wat is jouw referentiekader?
  - b. Kruip in de huid van een mbo-student
- 2. Jongeren en financiële educatie – signalen en trends**
  - a. Wat speelt in de praktijk?
  - b. Hoe gaan we bij MoneyWays in gesprek?
- 3. Het gesprek aangaan met mbo studenten - tips & tricks**
  - a. Hoe kun jij het gesprek aangaan?
  - b. 10 take-away tips

Reflectie

Ga terug naar toen jij 18 jaar oud was.

Hoe financieel verantwoordelijk was jij? (0-100)

Zet een % in de chat hoe verantwoordelijk jij was:

100 = verantwoord

0 = onverantwoord

1. Jongeren en geld: wat cijfers

Geef aan: **feit** of **fabel**?

Een groot gedeelte (>80%) van de mbo-studenten heeft een studieschuld bij DUO.

Fabel

In 2021 had 43% procent van de mbo-studenten heeft een studieschuld bij DUO. In 2015 was dit 26%.

1. Jongeren en geld: wat cijfers

Geef aan: **feit** of **fabel**?

Meer dan een kwart van de mbo-studenten van 18 jaar en ouder heeft betalingsachterstanden en/of roodstand.

Feit

In 2021 had 28 procent van de mbo-studenten een lening (excl. DUO-lening), een betalingsachterstand en/of roodstand. In 2015 was dit 43 procent.

- 21 procent heeft een betalingsachterstand
- 15 procent heeft geld geleend (formeel en/of informeel)
- 5 procent van de mbo-studenten staat rood

- 27 procent heeft een openstaande rekening van een online aankoop met achteraf betalen

1. Jongeren en geld: wat cijfers

Geef aan: **feit** of **fabel**?

Een derde van de mbo-studenten vraagt geen zorgtoeslag aan, terwijl ze daar wel recht op hebben.

Feit

33 procent van de jongeren vraagt geen zorgtoeslag aan. Dit komt vaak door onbekendheid en onwetendheid.

We zien dit ook terug op andere vlakken. Zo doen 31 procent van de studenten geen belastingaangifte en maakt 10 procent van de studenten geen gebruik van studiefinanciering, ondanks dat het voor hen een gift is. Op deze manier lopen jongeren inkomsten mis waar ze wel recht op hebben.

2. Mbo jongeren en geld: wat speelt?

Iedere jongere verdient een leven vrij van geldzorgen, de praktijk is weerbarstig

- Financiële skills zijn niet aangeboren
- Financiële skills worden vaak niet aangeleerd
- Over geldproblemen praten blijft een taboe
- Inzet op preventie is beperkt

"Ik durf het bijna niet te zeggen. Ik denk dat ik €10.000 heb verspeeld aan gokken"

"Ik heb een boete gekregen maar nog niet betaald. Kan je me helpen? Ik durf het niet te vertellen aan mijn ouders."

"Als je in de bijstand zit, is dat dan niet gewoon je eigen schuld?"

2. Mbo jongeren en geld: wat speelt?

Overzicht houden is lastig terwijl in de schulden komen makkelijker is dan ooit

- (Online) verleidingen zijn er 24/7

Online shoppen en Afterpay

Online gokken

Online gamen

Cryptocurrency

Geldezels

Beleggen

*“TOTO is niet leuk.
Het is gewoon snel
goed verdienen.”*

*“Shopkoning, dat ben ik!
Ik heb de afgelopen maand al
800 euro uitgegeven aan
schoenen en kleren. En daar
hoefde ik niet eens de deur
voor uit”.*

2. Mbo jongeren en geld: wat speelt?

Overzicht houden is lastig terwijl in de schulden komen makkelijker is dan ooit

- Grote impact van groepsdruk, status en social media
- Overzicht ontbreekt
  - Contactloos en online betalen
  - Puberbrein
- Snel geld verdienen

*"Shopkoning, dat ben ik!
Ik heb de afgelopen maand al
800 euro uitgegeven aan
schoenen en kleren. En daar
hoefde ik niet eens de deur
voor uit".*

*"Geld is poeffff!
Zo heb je het.
Zo is het weg."*

*"Ik heb geen
vriendin want ik
heb geen geld"*

2. Jongeren en financiële educatie: MoneyWays

Best practice MoneyWays: jonge rolmodellen delen kennis over geld én hun ervaringen

- Bewezen peer education interventie van 3 lessen op onderbouw mbo
- Aandacht voor sociaal-emotionele dimensie
- Peer education dialoogmethodiek
  - Door jonge rolmodellen voor jongeren
  - Aan (blijven) sluiten bij leefwereld
  - Ervaringsdeskundigheid, open en kwetsbaar
  - Socratische methode

Een kijkje in het leven van peer educator Dominique

diversion

3. Jongeren en financiële educatie: in gesprek

Van peer education methodiek naar dialoogmethodiek voor docenten

- Aansluiten bij persoonlijke belevingswereld
- In dialoog gaan (niet in discussie) > diverse perspectieven mogen naast elkaar bestaan
- (Selectief) delen van persoonlijke ervaringen om openheid te creëren

3. Jongeren en financiële educatie: in gesprek

Fase	Aanbevelingen	Voorbeelden
1. Word gesprekspartner	<ul style="list-style-type: none"> • Sluit aan bij de leefwereld van jongeren • Ontken hun wereldbeeld niet • Bevraag leerlingen actief op hun bronnen en emoties	<ul style="list-style-type: none"> • Herhaal in je eigen woorden wat is gezegd • “Kun je dit uitleggen?” • “Waar heb je dit gezien?”
2. Faciliteer de dialoog	<ul style="list-style-type: none"> • Betrek de jongeren door het persoonlijk te maken • Leg focus op meningen en ideeën van jouw (hele) klas • Schort je eigen oordeel op • Geef ruimte aan diversiteit van meningen en ideeën • Verbreed wereldbeeld door andere perspectieven te belichten • Ga – waar nodig – de positieve confrontatie aan	<ul style="list-style-type: none"> • “Ben jij hiermee in aanraking gekomen?” • “Zijn er mensen die er anders over denken?” • “Kan iemand zich voorstellen dat je er totaal anders over denkt?” • “Ken je andere opvattingen van tv of internet? Nee? Hoe komt dat, denk je?” • “Dat is jouw mening. Er zijn hele andere manieren om daarover na te denken...” • “Ik vind het moeilijk dat je dat zo zegt...”
3. Vat samen en blik terug	<ul style="list-style-type: none"> • Zorg dat tijd en ruimte is om gesprek af te sluiten • Laat zien dat verschillen mogen bestaan • Reflecteer met je omgeving	

Nb. Deze methodiek is ontwikkeld voor onderwijsprofessionals. Elementen ervan zijn echter goed toe te passen en relevant voor de context van deze webinar.

3. Jongeren en financiële educatie: in gesprek

Eigen casus bespreken in break-out rooms

- 2 minuten: neem de tijd om een moment op te schrijven waarvan je hoopt dat het je nooit zal gebeuren als je straks voor de klas staat (*'worst case scenario'*). Deel ze in de chat
- 10 min: laat 1 iemand een casus inbrengen en bespreek hoe je hiermee om zou kunnen gaan.
  - Stel eerst open en verhelderende vragen
  - Wacht even met het geven van jouw mening of advies
  - Deel eigen ervaringen of ideeën en praat vanuit daar
  - Insteek is om van elkaar te leren

Voorbeeld casussen

- Veel jongeren in de klas doen aan online gokken en je wil hier het gesprek over aangaan. Je weet niet hoe je dit het beste aan kan pakken.
- Een jongere deelt tijdens de les een persoonlijke ervaring over diens schulden. Je weet niet hoe je hier op moet reageren.
- De klas is heel onrustig en luistert niet, ze lijken ongeïnteresseerd. Je weet niet hoe je hier het beste op kan reageren.

10 take-away tips

1. Spreek de jongeren aan als studenten.
2. Vraag hen naambordjes te maken en spreek ze aan bij naam.
3. Breng structuur aan: sta aan het begin van de les stil bij verwachtingen en het programma.
4. Let op je taalgebruik: vermijd jargon en blijf checken of de studenten begrijpen wat je zegt.
5. Maak het persoonlijk: breng eigen ervaring of voorbeelden in.
6. Durf om jezelf niet als 'orakel' te presenteren, maar bespreek wat jouw financiële lessen of fouten zijn geweest.
7. Bevraag de jongeren niet alleen op feiten, maar juist ook op emoties en beleving.
8. Zoek interactie op en probeer de jongeren ook met elkaar in gesprek te laten gaan, vraag hen op elkaar te reageren.
9. Maak theorie visueel wanneer je merkt dat studenten hier behoefte aan hebben, bijvoorbeeld door het bord te gebruiken.
10. Maak ruimte voor evaluatie en reflectie aan het eind van de les.

diversion

Webinar ter voorbereiding op de Week van het Geld

Reflectie en afsluiting

Hoe heb je de webinar ervaren?

Zet in de chat een percentage hoe bekwaam en/of zelfverzekerd je jezelf na dit webinar voelt om het gesprek met mbo-jongeren in de klas aan te gaan.

Webinar ter voorbereiding op de Week van het Geld

Bedankt voor je aandacht!

Eline Steenbruggen (esteenbruggen@diversion.nl, 020-305 9273)

maart 2023

diversion

Jongeren doorverwijzen

www.moneyways.nl/themas

www.bijna-18.nl

www.wijzeringeldzaken.nl

www.duo.nl

www.rijksoverheid.nl

www.scholieren.nibud.nl

www.belastingdienst.nl/jongeren

www.geldfit.nl

diversion